

Rekonstrukcija Palate pravde u Sarajevu

Rekonstrukcija zgrade Kantonalnog i Općinskog suda u Sarajevu

Sarajevo, januar 2010.

Rekonstrukcija Palate pravde u Sarajevu

Sarajevo, januar 2010.

Informacije

Osnovne informacije

Kantonalni sud u Sarajevu:	34 sudije, 10 stručnih saradnika, 30 pripravnika i 83 uposlenika. Sud je zaprimio 10.088 predmeta u toku 2008. godine	Inicijator projekta:	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine (VSTV BiH)
Općinski sud u Sarajevu:	108 sudija, 28 stručnih saradnika, 10 pripravnika i 396 uposlenika Sud je zaprimio 290.000 predmeta u 2008. godini, od tog broja 203.000 su predmeti male vrijednosti	Donatori:	Evropska unija, vlada Norveška, Švedska (Sida) i vlada Kantona Sarajevo
Sudska policija:	77 sudskih policajaca	Ugovorne procedure:	Ugovorne procedure Evropske komisije
Palata pravde:	Glavni dio zgrade Palate pravde izgrađen je 1914. godine, dok je sjeverno krilo završeno 1918. godine. Zgradu je projektovao arhitekt Karlo Paržik Palata pravde je upisana kao državno vlasništvo U dijelu zgrade koji koriste oba suda, na prostoru od oko 15.000 kvadratnih metara (nakon rekonstrukcije), nalazi se 370 prostorija	Projekat:	Energoinvest D.D. Higra Sarajevo i Studio Urbing D.O.O. Sarajevo
		Izvođač radova:	Unigradnja D.D. Sarajevo
		Nadzorni organ:	SAFEGE Consulting Engineers Francuska SAFEGE Consulting Engineers D.O.O. Sarajevo
		Trajanje projekta:	2005. – 2010. godina

Finansiranje projekta rekonstrukcije

	Radovi	Nadzor	Namještaj i oprema	Ostali troškovi (dokumentacija, dozvole i dr.)	Ukupno
Evropska unija	1.845.783 €	168.950 €	58.440 €		2.073.173 €
Norveška	734.247 €	45.000 €	146.297 €	88.611 €	1.014.155 €
Kanton Sarajevo	818.066 €				818.066 €
Švedska (Sida)	300.000 €				300.000 €
				Ukupni troškovi	4.205.394 €

Predsjednik Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

U ime pravosudnih institucija Bosne i Hercegovine želim vas pozdraviti i zahvaliti se na vašem prisustvu današnjoj svečanosti organizovanoj povodom završetka radova na renoviranju zgrade Palate pravde Sarajevo.

Stanje sudskih zgrada i odgovarajući uslovi rada su od izuzetnog značaja za razvoj transparentnog i efikasnog pravosuđa kojeg građani poštuju. Arhitektura zgrade treba da naglasi važnost pravosudne institucije, a unutrašnji raspored i način organizacije treba da omogući efikasan rad i olakša pristup građanima. Trebat će dosta vremena kako bi svi sudovi u Bosni i Hercegovini mogli raditi u optimalnim uslovima, ali primjetan je pozitivan trend diljem zemlje i čini se da su i domaći i međunarodni donatori postali svjesni važnosti ovog pitanja. Dok je većina sudskih zgrada u Bosni i Hercegovini standardizirana, Palata pravde Sarajevo je jedinstvena. Sama zgrada ima gotovo stogodišnju povijest i najveća je zgrada koja je izgrađena u doba austrougarske uprave. U zgradi je procesuiran veliki broj složenih predmeta, a mnogo eminentnih sudija je u njoj obavljalo svoju funkciju. Renoviranje i modernizaciju objekta od tako velikog historijskog značaja nije moguće provesti bez određenih proturječnih stavova. Međutim, sudovi ne mogu funkcionisati u muzejima, moraju se prilagoditi vremenu u kojem živimo, novim tehnologijama, novom načinu organizacije rada kao i novim zahtjevima korisnika sudova. Izazovi s kojima smo suočeni su novi, te u skladu s tim moramo i bolje i više raditi. Mišljenja sam da je ovim projektom rekonstrukcije ostvarena prihvatljiva ravnoteža u smislu očuvanja elemenata iz prošlosti i težnje ka budućnosti. Ovaj projekat je bio veoma zahtjevan, kako finansijski tako i operativno, te koristim priliku da se zahvalim svima koji su dali svoj doprinos u planiranju, finansiranju, organizaciji, te rekonstrukciji zgrade. Posebno se želim zahvaliti našim međunarodnim partnerima – Evropskoj uniji, Vladi

Milorad Novković

predsjednik Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine

Kraljevine Norveške i Vladi Kraljevine Švedske, kao i Vladi Kantona Sarajevo za njihovu podršku ovom projektu. Iskreno se nadam da ste i vi, jednako kao i ja, zadovoljni s ostvarenim i mogu obećati da će ovi izuzetni uslovi za rad, koje ste nam osigurali, omogućiti pružanje vrhunske usluge građanima Kantona Sarajevo.

Introduction

Uvodno obraćanje VSTV-og koordinatora projekta

Osnovne informacije

Većina sudova u Bosni i Hercegovina ne zadovoljava osnovne evropske standarde, u smislu sigurnosti sudija i osoblja suda, broja i funkcionalnosti sudnica, zaštite svjedoka, prostorija za advokate i njihove klijente, pristupa za invalide, te funkcionalnih pisarni i arhiva.

Nedostatak sudnica predstavlja jedan od glavnih problema. Veliki broj sudova, bez obzira na broj sudija, na raspolaganju ima samo jednu sudnicu, stoga su sudije primorane da gotovo sve rasprave održavaju u svojim malim kancelarijama, što naravno nije dobro.

U 2003. i 2004. godini, vlada SAD-a izdvojila je 1 milion američkih dolara za unapređenje sudova i tužilaštava u cijeloj Bosni i Hercegovini. Ova donacija je značajno uticala na poboljšanje situacije u određenom broju sudova i tužilaštava, ali nije bila dovoljna da zadovolji sve potrebe. Nakon što su završena prva renoviranja, Vlada SAD-a je finansirala sveobuhvatnu tehničku i funkcionalnu procjenu svih sudova u BiH. Utvrđeno je da je potrebno oko 15 miliona eura za unapređenje svih sudova kako bi bili ispoštovani propisani standardi. Procjena je uključivala izradu detaljnih nacрта i tehničke specifikacije za rekonstrukciju sudova u zemlji, koji se mogu iskoristiti za objavljivanje tendera za izvođenje potrebnih radova. Navedena dokumentacija se nalazi u posjedu Visokog sudskog i tužilačkog vijeća.

Drugi projekti renoviranja

Okružni sud Istočno Sarajevo i odjeljenje Osnovnog suda Sokolac su bili smješteni u potpuno neadekvatnim prostorijama u Istočnom Sarajevu. Zbog toga je VSTV odredilo ova dva suda kao prioritet za renoviranje i obezbijedilo sredstva od Vlade Norveške i Vlade Republike Srpske za rekonstrukciju postojeće vojne kasarne u Istočnom Sarajevu, kako bi se dobila funkcionalna sudska zgrada. Ukupna vrijednost projekta je iznosila 740.000 eura, od čega je

Vlada Norveške obezbijedila 640.000 eura, a Vlada RS-a 100.000 eura. Danas je sud u Istočnom Sarajevu jedan od najfunkcionalnijih sudova u BiH i ostatku zemlje može poslužiti kao primjer.

Nedavno su, bez pomoći VSTV-a, implementirani i drugi uspješni projekti, kao što su: izgradnja potpuno nove sudske zgrade u Kalesiji koju je finansirala Vlada Tuzlanskog Kanton u ukupnom iznosu od 870.000 eura i rekonstrukcija suda u Srebrenici, koju su finansirale Vlada RS-a i Vlada SAD-a u iznosu od 400.000 eura. U toku posljednje tri godine, Vlada SAD-a je također finansirala unapređenje pisarni u nekoliko sudova BiH, dok je Vlada RS-a

Sven Marius Urke, međunarodni član VSTV-a - koordinator projekta

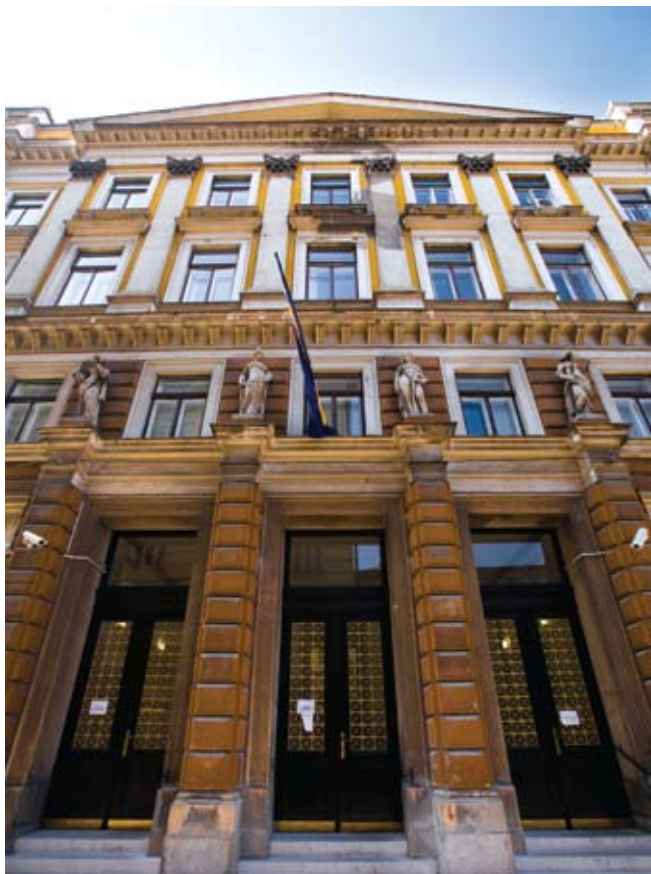

inicirala rekonstrukciju zgrade Vrhovnog suda Republike Srpske i zgradâ suda u Doboju i Višegradu.

Gore navedeno ukazuje na činjenicu da su i međunarodni donatori i domaće vlade, a posebno Vlada RS-a, shvatile da je radne prostore u sudovima neophodno poboljšati.

Potreba za planom rekonstrukcije na državnom nivou

VSTV je došlo do zaključka da pravosuđe u BiH ne može funkcionisati efikasno, učinkovito i u skladu sa evropskim standardima ukoliko osnovni fizički uslovi za rad nisu obezbijedjeni. Rekonstrukcija sudova u BiH je stoga navedena kao prioritet u Strateškom planu VSTV-a za 2007.–2012. godinu. Rekonstrukcija

sudskih zgrada je također navedena i u nedavno usvojenoj Državnoj strategiji za reformu sektora pravde.

S obzirom na sadašnju dinamiku rekonstrukcije, VSTV smatra da će suviše vremena biti potrebno da se u sudovima i tužilaštvima dostigne zadovoljavajući nivo fizičkih uslova, te da će nepostojanje adekvatnih uslova i dalje uticati na efikasnost pravosuđa i na taj način ugrožavati autoritet pravosuđa u očima javnosti.

Stoga VSTV poziva na hitno djelovanje i smatra da zajedno sa Ministarstvom pravde Bosne i Hercegovine, Ministarstvom pravde Republike Srpske i Ministarstvom pravde Federacije Bosne i Hercegovine treba inicirati zajedničke aktivnosti. Cilj ove inicijative je da se osiguraju sredstva potrebna za realizaciju Državnog plana za poboljšanje radnog prostora u sudovima i tužilaštvima BiH. Sredstva za ove aktivnosti treba osigurati kombinovanjem kredita od relevantnih međunarodnih agencija, kao što je Svjetska banka ili Evropska banka za obnovu i razvoj i sredstava obezbijedenih kroz programe pretprijetne pomoći (IPA) Evropske komisije, kao i sredstava koje su obezbijedili bilateralni donatori i lokalne vlade.

Palata pravde u Sarajevu

Pored Okružnog suda Istočno Sarajevo, VSTV je odlučilo dati prioritet i renoviranju Palate pravde u Sarajevu, u kojoj su smješteni Kantonalni i Općinski sud u Sarajevu. Osnovni razlozi za davanje prioriteta Palati pravde su bili sljedeći:

- Palata pravde u Sarajevu je bila izuzetno nefunkcionalna s obzirom da se od završetka izgradnje, tj. od 1918. godine, ništa značajnije nije mijenjalo u unutrašnjosti zgrade. Zgrada, sama po sebi, nije prilagođena zahtjevima modernog doba, a raspored prostorija nije omogućavao efikasno poslovanje ova dva suda.
- Dijelovi konstrukcije zgrade, a posebno tehnička infrastruktura unutrašnjosti objekta, bili su u izuzetno lošem stanju, te su uslovi za rad sudija i osoblja suda bili nezadovoljavajući, čak i opasni. Naročito u lošem stanju je bio protivpožarni sistem.
- Nedostajalo je prostora, a istovremeno je postojao potencijal za stvaranje znatnog, dodatnog prostora za kancelarije i ostale djelatnosti u potkrovlju objekta.

- Ova dva suda su dva najveća prvostepena i drugostepena suda u BiH, a ukupan broj riješenih predmeta na godišnjem nivou u oba suda iznosi 17% od ukupnog broja zaprimljenih predmeta svih prvostepenih i drugostepenih sudova u zemlji. Dakle, jasno je da uspješna rekonstrukcija i poslovna reorganizacija ove sudske zgrade može značajno uticati na cjelokupnu efikasnost pravosuđa u BiH.

Svjesni enormnosti i složenosti problema koji su postojali u zgradi suda, u VSTV su shvatili da neće biti moguće osigurati neophodna sredstva za projekat rekonstrukcije samo od Vlade Kantona Sarajevo, stoga je VSTV zahtjeve za finansiranje dostavilo međunarodnim donatorima i Vladi Kantona Sarajevo. VSTV je uspjelo u tim nastojanjima i rekonstrukcija Palate pravde u Sarajevu predstavlja najbolji primjer šta se može postići kada se, pod vodstvom VSTV-a, osigura potpuno razumijevanje osnovnih potreba pravosuđa od strane ključnih međunarodnih donatora, kao i aktivno učešće domaćih nadležnih organa.

Kako je i navedeno drugdje u ovoj brošuri, realizacija projekta rekonstrukcije je bila složena. Radi nedostatka sredstava za cjelokupno renoviranje, obim radova je isprva morao biti smanjen. Međutim, zbog povoljne ponude izvođača radova i zahvaljujući dodatnim sredstavima koja su obezbijedena u kasnijoj fazi, tokom rekonstrukcije bilo je moguće, u čak dva navrata, proširiti obim radova. Ovo je zahtijevalo visok stepen fleksibilnosti i razumijevanja od strane donatora i Vlade Kantona Sarajevo. Projekat rekonstrukcije je također tražio i fleksibilnost i razumijevanje uposlenika oba suda koji su morali raditi u iznimno teškim uslovima tokom dugog perioda rekonstrukcije.

Bez lične predanosti ključnog osoblja VSTV-a i Delegacije Evropske unije, kao i nadzornog organa i izvođača radova ne bi bilo moguće realizirati ovaj projekat. Posebno bih želio odati priznanje gospodinu Borisu Zubcu iz VSTV-a, gospođi Renati Abduzaimović iz Delegacije Evropske unije, te gospodinu Hasanu Ibrahimpašiću i gospodinu Martinu Blaževiću iz SAFEGE-a, za neizmjeran doprinos ovom projektu.

Također bih želio spomenuti odličnu saradnju koju smo ostvarili sa Energoinvestom D.D. Higma Sarajevo i Studio Urbing-om D.O.O., koji su izradili tehničku dokumentaciju za rekonstrukciju zgrade.

Želio bih se također zahvaliti glavnom izvođaču radova, Unigradnji D.D. Sarajevo, koji je uprkos iznimno teškim okolnostima obavio izvanredan posao. S obzirom na starost i veličinu zgrade, izvođenje cjelokupne rekonstrukcije je, samo po sebi složen posao, a izvoditi radove dok oba suda u potpunosti obavljaju svoje funkcije gotovo je nezamislivo.

Među uposlenicima Unigradnje, gospodin Murat Fisović, poslovođa, zaslužuje da bude posebno spomenut. Njegova sposobnost za uočavanje detalja i odlično koordiniranje su osigurali uspješan završetak projekta.

Sven Marius Urke

Međunarodni član VSTV-a - koordinator projekta

Pozdravni govor

Evropska unija

Šef Delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini

Reforma pravosudnog sektora je jedan od ključnih prioriteta Evropske unije u pripremama Bosne i Hercegovine da ispuni uslove za pristupanje Evropskoj uniji. U proteklih pet godina Evropska unija je osigurala preko 20 miliona eura pomoći za sektor pravde. Postignuti su značajni rezultati, naročito kroz saradnju i partnerstvo sa Visokim sudskim i tužilačkim vijećem Bosne i Hercegovine. Sudske zgrade, pravilno projektovane i organizirane za efikasno obavljanje funkcije, su također jedan od uslova za uspostavljanje funkcionalnog pravosudnog sistema, koji je u skladu sa evropskim standardima. Sudska zgrada mora imati odgovarajući broj tehnički adekvatno opremljenih sudnica, te pisarne i arhive koje su lako dostupne korisnicima suda, a potrebno je voditi računa i o odgovarajućim mjerama bezbjednosti za sudije i osoblje suda. Veći broj sudova u Bosni i Hercegovini ne ispunjava ove osnovne uslove, stoga domaći organi vlasti trebaju, u skladu sa Državnom strategijom za reformu sektora pravde za Bosnu i Hercegovinu, hitno pripremiti plan na državnom nivou o tome na koji se način ovo pitanje može riješiti. Danas otvaramo sud koji će služiti kao primjer kako se sudovi u Bosni i Hercegovini trebaju organizirati. Ovaj složeni projekat rekonstrukcije je uspješno završen i želio bih se posebno zahvaliti izvođaču, nadzornom organu, osoblju Visokog sudskog i tužilačkog vijeća i mom Uredu jer su omogućili realizaciju ovog projekta. Također bih se želio zahvaliti vladama Norveške i Švedske, te Kantonu Sarajevo na odličnoj saradnji.

Dimitris Kourkoulas

šef Delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini

Pozdravni govor

NORWEGIAN EMBASSY

Ambasador Norveške

Nezavisno i efikasno pravosuđe je preduslov za funkcionalnu demokratiju i stoga je pravosudna reforma jedan od glavnih prioriteta Vlade Norveške kada je u pitanju pomoć koju pruža Bosni i Hercegovini. Naš cilj je prvenstveno bio da pomognemo u uspostavljanju nezavisnog pravosuđa i taj je zadatak, u velikoj mjeri, ostvaren. Naša podrška je trenutno usmjerena na Visoko sudsko i tužilačko vijeće s ciljem da im pomognemo da pravosuđe učine još efikasnijim. Renoviranje, rekonstrukcija i fizička reorganizacija sudskih zgrada je bitan aspekt unapređenja efikasnosti pravosudnog sistema i Norveška je stoga pristala da, u saradnji sa Visokim sudskim i tužilačkim vijećem, državnim organima i međunarodnim donatorima, uloži napore potrebne da bi se sudske zgrade u Bosni i Hercegovini dovele u stanje koje je u skladu sa evropskim standardima. Prije dvije godine smo se dogovorili sa Vladom Republike Srpske i Visokim sudskim i tužilačkim vijećem da izgradimo funkcionalnu i modernu sudsku zgradu u kojoj će biti smješten Okružni sud Istočno Sarajevo. Nakon što smo uočili izuzetno pozitivne efekte tog projekta, pristali smo da učestvujemo i u projektu rekonstrukcije Palate pravde u Sarajevu. Posjetio sam zgradu suda prije početka rekonstrukcije i uočio kaos koji je vladao u zgradi, nepostojanje sudnica, nedostatak prostora za osnovno funkcionisanje suda, te nezdravo, a dijelom i opasno radno okruženje. Stoga sam zadivljen napretkom koji je od tada postignut. Sarajevo sada ima moderan i funkcionalan sud i mogu vam sa sigurnošću reći da je Vlada Norveške spremna učestvovati u sličnim projektima i u drugim dijelovima Bosne i Hercegovine.

Jan Braathu

ambasador Norveške u Bosni i Hercegovini

Pozdravni govor

Ambasador Švedske

Švedska se, već duži niz godina, zalaže da Bosni i Hercegovini olakša ulazak u Evropsku uniju, a značajan vid naših napora predstavlja i pomoć koju Vlada Švedske pruža u reformi pravosudnog sistema. Pomoć koju smo pružili Sudu i Tužilaštvu Bosne i Hercegovine doprinijela je izgradnji snažnih državnih institucija koje su sposobne procesuirati najsloženije krivične predmete iz oblasti ratnih zločina i organiziranog kriminala i korupcije. Kroz partnerstvo sa Visokim sudskim i tužilačkim vijećem Bosne i Hercegovine, institucije koja je uspostavljena kao preduslov za pristupanje Evropskoj uniji, osigurali smo sredstva za izgradnju jakih institucija u oba entiteta, i na regionalnom i na lokalnom nivou. Naše resurse smo uglavnom usmjerili na „Informaciono-komunikacijsku tehnologiju/ Projekat automatskog upravljanja predmetima“, kojeg je Visoko sudsko i tužilačko vijeće uspješno implementiralo. Međutim, da bi se prednosti nove tehnologije u potpunosti iskoristile, sudovi i tužilaštva trebaju biti optimalno organizirani, u smislu lokacije i rasporeda pisarni, arhiva i sudnica. Općinski i Kantonalni sud u Sarajevu predstavljaju odličan primjer koliko se može postići kada se istovremeno vodi računa o svim pitanjima koja su bitna za efikasno funkcionisanje suda. Impresioniran sam svime što je urađeno u ova dva suda i uvjeravam vas da će Vlada Švedske i u narednim godinama nastaviti da pruža pomoć pravosudnoj reformi Bosne i Hercegovine.

Bosse Hedberg

ambasador Švedske u Bosni i Hercegovini

Ministar pravde Kantona Sarajevo

Palata pravde u Sarajevu je izgrađena 1914./18. godine za oko 40.000 stanovnika. Od tada, gotovo ništa nije učinjeno u pogledu prilagođavanja zgrade drastičnom povećanju broja građana koje opslužuju ova dva suda koji su smješteni u ovoj zgradi. Iako je grandioznost građevine i dalje bila uočljiva, zgrada je, zbog dugogodišnjeg neodržavanja, oštećenja nastalih u toku rata i generalno zbog zuba vremena, bila u veoma lošem stanju. Stoga sam zahvalan Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine na iniciranju projekta rekunstrukcije i reorganizacije Palate pravde. Danas, posmatrajući zgradu, moram priznati da je rezultat naših napora jednostavno sjajan. Zgrada je u potpunosti transformirana i ovo je vjerovatno najfunkcionalnija i najmodernija zgrada suda u cijeloj Bosni i Hercegovini, ako ne i u regionu. Ovaj poduhvat, kao i ogroman napor koji je uložen, ne bi bio moguć bez velikodušne finansijske pomoći Evropske unije i vlada Norveške i Švedske. U ime Vlade Kantona Sarajevo i građana Sarajeva, želim se najiskrenije zahvaliti našim međunarodnim partnerima na ovom velikom postignuću.

Zlatko Mešić

ministar pravde Kantona Sarajevo
Zlatko Mešić

Pozdravni govor

Kantonalni
sud u Sarajevu

Predsjednica Kantonalnog suda u Sarajevu

Drugostepeni sud Sarajevo je uspostavljen 1.1.1879. godine, pod nazivom Okružni sud Sarajevo. Sud je kasnije promijenio naziv u Okružni narodni sud, pa u Okružni sud, Viši sud i konačno u Kantonalni sud u Sarajevu. Dok je dolazilo do promjena u nazivu, teritorijalna i materijalna jurisdikcija suda je, u najvećoj mjeri, ostala nepromijenjena. Osim periodičnih aktivnosti na održavanju, kako bi se otklonili manji kvarovi i oštećenja, rekonstrukcija Palate pravde Sarajevo je ustvari prva sveobuhvatna rekonstrukcija objekta u kojem su smješteni Kantonalni sud u Sarajevu i Općinski sud u Sarajevu. Od izuzetne važnosti je izgradnja novih sudnica, što znači da sudije Kantonalnog suda neće više morati da održavaju ročišta u svojim kancelarijama. Također, veoma je važno da su sada sve pisarne smještene na prizemlju, što građanima olakšava pristup i ograničava kretanje ljudi kroz zgradu. Ova promjena je za rezultat imala vidljivo poboljšanje radne atmosfere u sudu. Jasno je da kantonalne pravosudne institucije ne bi bile u stanju da realizuju projekat rekonstrukcije ovako velikog obima bez pomoći i zato dugujemo zahvalnost Evropskoj uniji, Vladi Kraljevine Norveške, Vladi Kraljevine Švedske i Vladi Kantona Sarajevo. Također smo zahvalni i Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine koje je prepoznalo potrebu za rekonstrukcijom i modernizacijom Palate pravde Sarajevo i koje je pokretač ovog projekta. Kantonalni sud u Sarajevu duguje posebnu zahvalnost gospodinu Sven Marius Urkeu, međunarodnom članu Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, za njegovu nesebičnu predanost ovom projektu, a bez koje njegova realizacija nikad ne bi bila moguća.

Begzada Gavrankapejanović-Salihagić

predsjednica Kantonalnog suda u Sarajevu

Predsjednik Općinskog suda u Sarajevu

Općinski sud u Sarajevu
Општински суд у Сарајеву
Municipal Court in Sarajevo

Krajem 2003. godine, Općinski sud Sarajevo I i Općinski sud Sarajevo II spojeni su u jedan sud pod nazivom Općinski sud u Sarajevu. Na taj način je stvoren najveći sud u Bosni i Hercegovini. Da bi jedan sud mogao kvalitetno obavljati svoju funkciju i obezbijediti efikasnu uslugu građanima Sarajeva, sud treba imati dobre uslove rada, odgovarajući broj sudnica, pisarne koje su prilagođene korisnicima i koje su lako dostupne građanima, dobro organizirane arhive, pristojne kancelarije za sudije koje se mogu koristiti za manja suđenja u slučaju da su ostale sudnice zauzete i, ono što je najbitnije, sud mora imati dovoljno prostora. Ništa od navedenog nije postojalo kada sam 2005. godine, imenovan za predsjednika suda. Naprotiv, Palata pravde Sarajevo je bila potpuno neorganizirana, u lošem stanju i bez najosnovnijih preduslova za efikasno funkcionisanje. Posebno treba napomenuti da je Općinski sud imao samo jednu sudnicu na više od 100 sudija, a da su pisarne i arhive bile razmještene po cijeloj zgradi, što je stvaralo kaotičnu atmosferu u sudu. Projekat rekonstrukcije je drastično promijenio situaciju. Sada imamo funkcionalne arhive u podrumu, koje su povezane sa centralnim pisarnama smještenim na prizemlju kako bi se građanima olakšao pristup. Dva suda, Općinski sud u Sarajevu i Kantonalni sud u Sarajevu, zajednički koriste 14 sudnica koje imaju najsavremeniju opremu. Dvije sudnice su posebno dobro opremljene i one se mogu koristiti za suđenja u najsloženijim predmetima ratnih zločina i organiziranog kriminala. Želio bih također napomenuti da su oba suda dobila značajan dodatni prostor u potkrovlju zgrade u vidu zajedničkih prostorija - restorana za osoblje suda i biblioteke. Rekonstrukcijom i proširenjem potkrovlja omogućeno je da veći broj sudija Općinskog suda bude smješten u okviru Palate pravde i da se smanji broj sudija koji su morali raditi na drugim lokacijama u gradu. Ukratko, promjene su značajne, a ostvarenja gotovo nevjerovatna. Želio bih da izrazim najdublju zahvalnost Visokom sudskom i tužilačkom vijeću koje je iniciralo ovaj projekat, kao i Evropskoj uniji, Norveškoj, Švedskoj i Kantonu Sarajevo za finansiranje projekta, te izvođaču radova, nadzornom organu koji je strpljivo slušao sve naše, često i nerazumne, zahtjeve. Na kraju, želio bih se posebno zahvaliti gospodinu Sven Marius Urke-u, međunarodnom

Goran Saliković

predsjednik Općinskog suda u Sarajevu

članu Visokog sudskog i tužilačkog vijeća. Svojom zalaganjem, gospodin Urke je godinama pomagao Općinski sud u Sarajevu i ovaj projekat ne bi bio realiziran da nije bilo njegove energične i neumorne posvećenosti.

Pozdravni govor

Rukovodioc sudske policije

Prije rekonstrukcije Palate pravde u Sarajevu, Odjel sudske policije se suočavao sa brojnim problemima zbog neodgovarajućih kancelarija i neadekvatnih prostorija za zadržavanje privedenih osoba. Nakon što je rekonstrukcija zgrade završena, situacija se iz temelja promijenila i sudska policija sada radi u znatno boljim uslovima. Željeli bismo izraziti zahvalnost za tri novoizgrađene pritvorske ćelije koje su opremljene u skladu sa propisanim standardima. Također, izgradnjom novih prostorija koje su namijenjene za kontrolisanje ulaza u zgradu poboljšan je nadzor ulaza i izlaza iz objekta. Pored toga, iznimno cijenimo značajne napore uložene u formiranje novih sudnica i unapređenje postojećih glavnih sudnica na prizemlju. Sve sudnice su opremljene sa najkvalitetnijim namještajem i opremom, koji zadovoljavaju sve kriterije za pravilno vođenje suđenja, što je također odgovornost sudske policije. Na kraju, želio bih se posebno zahvaliti odgovornim osobama u Visokom sudskom i tužilačkom vijeću, koje su u potpunosti razumjele važnost funkcije sudske policije i sa kojima smo razgovarali o našim problemima i zajednički pronašli odgovarajuća rješenja.

Esad Soljak

nezavisni inspektor sudske policije

Implementacija

Implementacija projekta rekonstrukcije

Kako je projekat počeo

Na zahtjev Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, Vlada Norveške je, u periodu 2004.-2005. godine, finansirala “Projekat sudske uprave za Općinski sud u Sarajevu”. Cilj tog projekta je bio utvrđivanje mjera koje bi se mogle poduzeti u cilju unapređenja rada i efikasnosti Općinskog suda u Sarajevu.

“Projekat sudske uprave za Općinski sud Sarajevo” je ukazao na sljedeće ključne probleme prisutne u zgradi suda:

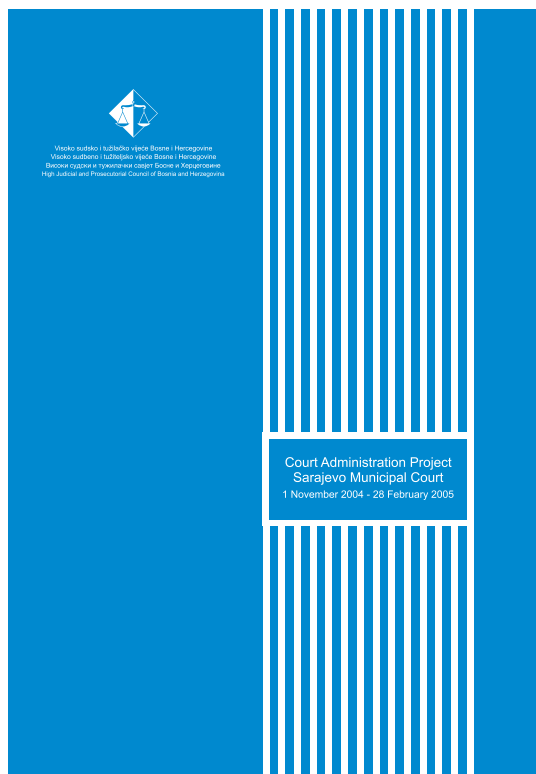
- nedostatak prostora zbog prisustva određenog broja institucija koje nisu pravosudne
- nepravična raspodjela prostora između Općinskog i Kantonalnog suda
- haotična organizacija pisarni u oba suda i njihova raspoređenost po svim spratovima u zgradi
- prenatrpane arhive sa sudskim spisima i nepostojanje jedne centralizirane arhive za svaki sud posebno
- nedovoljan broj sudnica.

Analizom projekta došlo se do zaključka da će biti nemoguće poboljšati funkcionisanje Općinskog suda u Sarajevu bez značajne rekonstrukcije zgrade, preraspodjele raspoloživog prostora između Općinskog i Kantonalnog suda i izmještanja drugih institucija, koje zauzimaju prostor u zgradi (Kantonalno tužilaštvo, Kantonalno pravobranilaštvo i Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine).

Izrada tehničke dokumentacije

Svjestan važnosti brze reakcije, VSTV je od Vlade Norveške tražilo sredstva za izradu tehničke dokumentacije za cjelokupnu rekonstrukciju zgrade suda. Vlada Norveška je pozitivno odgovorila na zahtjev i izdvojila oko 90.000 eura za izradu potrebne dokumentacije za objavljivanje tendera za izvođenje radova.

Ugovor za izradu tehničke dokumentacije između VSTV-a i Energoinvesta je potpisan 21.8.2006. godine. Detaljan opis poslova za ovaj značajan ugovor o radovima izradilo je VSTV u saradnji sa oba suda, a prihvaćeni su i ključni principi iz Memoranduma o razumijevanju od 17.8.2006. godine. U Memorandumu se navode sljedeća bitna pitanja:

- potreba postizanja pravičnije raspodjelu prostora između dva suda.
- davanje prioriteta investicijama koje imaju direktan uticaj na efikasnost i sigurnost (funkcionalne pisarne, sudnice i arhive)
- uspostavljanje zajedničkih prostora; oba suda trebaju, ukoliko je to moguće, zajednički koristiti prostor/službe (restoran za osoblje, biblioteku, prostoriju za server, recepciju, itd.).
- izgradnja najmanje 10 sudnica koje bi koristile oba suda.

Početno finansiranje projekta

Energoinvest je u oktobru 2006. godine dostavio VSTV-u preliminarnu procjenu troškova za potpuno renoviranje svih pet spratova zgrade suda (podrum, prizemlje, prvi sprat, drugi sprat, treći sprat i potkrovlje). Ukupan iznos je procijenjen na 4.34 miliona eura.

Početkom 2006. godine, VSTV je tražilo od Evropske komisije i Vlade Kantona Sarajevo neophodna sredstva za renoviranje zgrade suda. Evropska komisija je obezbijedila 1.6 miliona eura za projekat na osnovu odluke od 16.5.2006. godine. Na sjednici Vlade Kantona Sarajevo održanoj 2.11.2006. godine, odobrena je finansijska pomoć u iznosu od 800.000 KM, što je značilo da je do kraja 2006. godine bilo obezbijeđeno oko 2 miliona eura za rekonstrukciju zgrade.

Evropska komisija je u decembru 2006. godine kontaktirala sve relevantne domaće organe vlasti u vezi nedostajućih 2.34 miliona eura, te je u februaru 2007. godine, zajedno sa VSTV-om organizovala donatorsku konferenciju u zgradi suda. Ishod sastanka sa donatorima nije bio ohrabrujući, te se Evropska komisija u martu 2007. godine ponovo obratila Vladi Kantona Sarajevo u cilju obezbijeđivanja dodatnih sredstava.

Vlada Kanton Sarajevo je 6.4.2007. godine, uputila pismo Evropskoj komisiji obavezujući se da će obezbijediti dodatnih 600.000 KM za projekat u 2008. godini i 600.000 KM u 2009. godini. Prema tome, Kanton Sarajevo se u konačnici obavezao da obezbijedi oko 2 miliona KM.

Smanjenje obima projekta

Energoinvest Higma D.D. je u martu 2007. godine dostavio VSTV-u kompletnu tehničku dokumentaciju za rekonstrukciju svih spratova u zgradi.

Na osnovu sredstava koje je osigurala Vlada Kanton Sarajevo, dana 6.4.2007. godine, te naznaka da će Vlada Norveške obezbijediti sredstva u iznosu od 100.000 eura u 2007. godini, VSTV i Evropska komisija su se složili da se obim projekta umanji sa iznosa od 4,34 miliona eura za kompletnu rekonstrukciju na procijenjeni iznos od 2,49 miliona eura za djelomičnu rekonstrukciju.

U konsultaciji sa oba suda i Kantonalnim Ministarstvom pravde dogovoreno je da se renoviranje trećeg sprata i potkrovlja isključe iz projekta, te je u skladu s tim izmijenjena i tenderska dokumentacija.

Memorandum o razumijevanju

Memorandum o razumijevanju, kojim se uređuje odgovornost svih strana koje učestvuju u projektu, potpisan je 6.7.2007. godine od strane Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, Vlade Norveške, Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, Ministarstva pravde i uprave Kantona Sarajevo, Općinskog suda u Sarajevu, Kantonalnog suda u Sarajevu i Evropske komisije.

Rekonstrukcija – faza I

Evropska komisija je objavila tender za rekonstrukciju zgrade suda 23.7.2007. godine. Troškovi, s obzirom na smanjeni obim radova, su bili procijenjeni na 2.49 miliona eura.

U ovoj fazi Vlada Norveška je osigurala dodatni iznos od 100.000 eura za rekonstrukciju i 40.000 eura za izmještanje dijela arhive, kako bi se započela rekonstrukcija podruma.

Evaluacija tendera je završena početkom oktobra 2007. godine i na iznenađenje Evropske komisije i VSTV-a, najniža ponuda za radove po tenderu je iznosila samo 1.8 miliona eura - tačnije 1.777.809,75 eura!

Rekonstrukcija

Ugovor sa Unigradnjom D.D. Sarajevo je potpisan 11.11.2007. godine i radovi su počeli šest sedmica kasnije, 26. decembra.

Ugovor je uključivao rekonstrukciju podruma, prizemlja, prvog i drugog sprata. Radovi su trebali biti završeni do 26. decembra 2008. godine, (rok za izvođenje radova: 12 mjeseci).

Istovremeno, Evropska komisija je potpisala ugovor za nadzor radova sa odabranim nadzornim organom SAFEGE Consulting Engineers iz Francuske.

Rekonstrukcija – Faza II

Ponuda Unigradnje D.D. Sarajevo za prvobitni obim radova je bila niža od ukupno raspoloživog budžeta projekta i stoga je znatan iznos sredstava izdvojenih za projekat od strane Evropske komisije, Vlade Kantona Sarajevo i Vlade Norveške ostao neutrošen.

VSTV je zato odmah kontaktiralo Evropsku komisiju sa zahtjevom da se uključe neki radovi koji nisu bili uključeni u tender. Ovaj je zahtjev bio moguć s obzirom da je VSTV izradilo tehničku dokumentaciju za cijelu zgradu, te je bilo u poziciji da je dostavi Evropskoj komisiji.

Ceremonija početka radova na rekonstrukciji Palate pravde u Sarajevu, 11. decembar 2007.

Delegacija Evropske komisije se složila sa zahtjevom o ovom odstupanju i dozvolila dodatne radove u okviru prvobitnog ugovora, te je dogovoreno da radovi u potkrovlju zgrade budu prioritet. Od strane izvođača je procijenjeno da je iznos od 861.081,26 eura neophodan za izvođenje dodatnih radova koji su predloženi u okviru originalnog projekta (koji se odnose na renoviranje potkrovlja zgrade).

Iako je ugovoreni iznos za Fazu I bio mnogo niži od planiranog, što znači da su na raspolaganju bila sredstva za dodatne radove, preostala sredstva nisu bila dovoljna da pokriju sve troškove za kompletnu rekonstrukciju potkrovlja.

Nakon razgovora između Evropske komisije, Norveške i VSTV-a, postignut je dogovor tako što su Evropska komisija i Vlada Norveške povećale svoje donacije za projekat da bi se poduzela rekonstrukcija potkrovlja. Ovo dodatno renoviranje je također zahtijevalo od Kantona Sarajevo da održi prethodno obećanje u vezi projekta, kako je i navedeno u Memorandumu o razumijevanju u vezi implementacije projekta.

Uključivanje dodatnih radova za rekonstrukciju potkrovlja je formalizirano u Dodatku br. 2. uz originalni ugovor od 13.11.2007. godine, koji je potpisan sa izvođačem radova Unigradnja DD Sarajevo 13.8.2008. godine. Ukupna vrijednost ugovora sa Unigradnjom je tako povećana sa 1.8 miliona na 2.7 miliona eura (tačnije 2.738.890,16 eura). Zbog toga je Evropska komisija također proširila ugovor sa SAFEGE-om kako bi osigurala kontinuiran nadzor nad povećanim obimom radova. Zaključak je da bi i bez rekonstrukcije potkrovlja projekat imao značajan efekat na cjelokupno funkcionisanje oba suda. Međutim, dogovor da se uključi rekonstrukcija potkrovlja je bio od izuzetne važnosti, s obzirom da je tako omogućeno povećanje raspoloživog prostora u zgradi. Također, planirano je da ovaj dio zgrade ima određene ključne i zajedničke funkcije, tj. da se tu smjeste restoran za osoblje suda i biblioteka. Konačno, stari krov zgrade je bio u veoma lošem stanju i morao se zamijeniti novim kako bi se sačuvalo ono što je investirano na

nižim spratovima. Uključujući potkrovlje u projekat rekonstrukcije, omogućena je zamjena većeg dijela krova, te njegova opravka.

Očekivalo se da Unigradnja završi sve dodatne radove predviđene u ugovoru u maju 2009. godine.

Rekonstrukcija – Faza III

VSTV je u oktobru 2008. godine, gotovo slučajno, otkrilo da dokumentacija za rekonstrukciju zgrade nije obuhvatala jedan dio potkrovlja. Razlog za to, kako je rečeno je što nisu postojala vrata za taj dio potkrovlja i što godinama niko nije ulazio u taj dio zgrade.

Nakon razgovora sa predsjednikom Općinskog suda i nakon što su se poduzele određene aktivnosti, VSTV je otkrilo da se iza manje arhive na trećem spratu kriju vrata i stepenice, koje vode do “nepoznatog” dijela potkrovlja. Trebalo je ukloniti hrpu predmeta koja je bila naslagana na stepenicama male i mračne prostorije, dok je katanac morao biti provaljen. Tek tada je bio omogućen pristup u taj prostor koji je bio prljav, pun mrtvih golubova i neugodnog mirisa.. Međutim, plafon je bio visok, prostor je bio suh, a na raspolaganju je bila ogromna kvadratura (tačnije 600 kvadratnih metara). Ovo otkriće je obradovalo predsjednike oba suda, koji su se već duže vrijeme suočavali sa nedostatkom prostora, a zbog čega je nekoliko sudija i drugog osoblja moralo raditi na drugim lokacijama, izvan glavne zgrade.

VSTV se ponovo obratilo ambasadi Norveške sa molbom za pomoć, kako bi se hitno izradila tehnička dokumentacija za izgradnju dodatnih kancelarija, na što je Vlada Norveška opet pozitivno odgovorila. Stoga je VSTV u decembru 2008. godine, angažiralo Urbing d.o.o. Sarajevo za izradu potrebne tehničke dokumentacije.

Evropska komisija se složila da se dodatni radovi unesu u dodatak postojećeg ugovora sa Unigradnjom, u skladu sa propisima Evropske komisije. Činjenica da nije trebalo raspisivati novi tender je uticala na

Rekonstrukcija

uštedu vremena i omogućila integrisanje radova faze III sa radovima faze II, koji su bili u toku. To je također značilo da je isti izvođač radova, koji je odlično poznao zgradu i koji je već izvodio radove u njoj, mogao obaviti sav posao. Aneks ugovora za fazu III projekta je potpisan 29.7.2009. godine, a rok za završetak radova je bio decembar 2009. godine.

Unigradnja je ponudila izvođenje radova koji su se odnosili na fazu III u iznosu od 493.747,89 eura. Pored ovog iznosa, trebalo je osigurati sredstva za opremanje kancelarija koje su bile u izgradnji.

S obzirom da je Kanton Sarajevo obećao 600.000 KM za projekat u 2009. godini, a pošto ta sredstva nisu bila iskorištena, VSTV je kontaktirao i Vladu Kantona Sarajevo u vezi finansiranja ove dodatne rekonstrukcije. Međutim, zbog recesije, Kanton Sarajevo je mogao obezbijediti samo 100.000 eura.

U pismu od 15.6. 2009. godine, Vlada Norveška je pristala obezbijediti dodatni iznos od 240.000 eura za fazu III projekta.

Zbog proceduralnih razloga, Evropska komisija nije bila u mogućnosti izdvojiti dodatna sredstva za radove.

Da bi se osigurala nedostajuća sredstva za fazu III, bilo je potrebno pronaći novog donatora. To nije bio lak zadatak s obzirom da je vrijeme bilo ograničeno, a mali broj njih je bio spreman finansirati projekat u kojem nisu učestvovali od početka.

Zahvaljujući odličnoj saradnji koju je VSTV imalo sa Švedskom Sida-om u protekle dvije godine u okviru Projekta informaciono-komunikacijske tehnologije – u kojem je Sida jedan od glavnih donatora – VSTV je odlučilo da sredstva zatraži od Sida-e, koja je bez oklijevanja pristala projektu dodijeliti 300.000 eura. Ovo je omogućilo početak radova u okviru faze III, kao i izgradnju novih 12 kancelarija u potkrovlju sjevernog krila zgrade.

Postignuća

Stvoren je dodatni prostor u potkrovlju

U II i III fazi projekta, dijelovi krova u potkrovlju su podignuti i stvoren je dodatni prostor za kancelarije, biblioteku i restoran za osoblje. Ovom intervencijom dobilo se ukupno 1240 kvadratnih metara prostora. Izvršene je kompletno renoviranje postojećih kancelarija u potkrovlju. Krov zgrade je bio u veoma lošem stanju i bilo je neophodno zamijeniti veći dio krova.

Morao se zamijeniti veliki dio krovne konstrukcije, te većina limenih ploča

Renoviran je svjetlarnik iznad glavnog hola

Krov je podignut da bi se stvorio dodatni prostor za oba suda

Podizanjem krova u centralnom dijelu zgrade, izgrađeni su restoran za osoblje, biblioteka i nove kancelarije

Podizanjem krova na sjevernom krilu zgrade, izgrađeno je 12 novih kancelarija

Staro potkrovlje je golubovima služilo kao sklonište

Rekonstrukcija sjevernog krila gdje je dobiveno 600 kvadratnih metara prostora

Postojeće sudnice su renovirane i izgrađene nove

Stari podovi su uklonjeni kako bi se ispod novih podova postavila IT infrastruktura i električne instalacije

Izgradnja dodatnih i modernih sudnica je bio prioritet projekta. Stoga je broj sudnica u zgradi povećan sa 3 na 14.

Sve sudnice su izgrađene u skladu sa evropskim standardima u smislu rasporeda i opreme koja je instalirana. Sve sudnice su klimatizirane.

Cjelokupan namještaj u sudnicama je domaće proizvodnje.

U svim sudnicama je postavljen visokokvalitetan bosanski parket

Dodatni prostor za građane, odmah do glavne sudnice na prizemlju, gdje je moguće pratiti predmete preko video-linka

Dvije sudnice su izgrađene i opremljene za suđenja u predmetima u kojima se zahtijeva visok stepen bezbjednosti i savremena tehnička oprema. Ove sudnice imaju opremu za simultano prevođenje, audio i video snimanje suđenja i posebnu kabinu i opremu za ispitivanje zaštićenih svjedoka.

Izgrađene su 4 sudnice srednje veličine i 8 manjih sudnica. Manje sudnice će koristiti Općinski sud dok sudnice srednje veličine mogu koristiti i Kantonalni i Općinski sud.

Izgrađene nove pisarne i nove arhive

Pisarna prije rekonstrukcije

Izgrađene su centralizirane pisarne za oba suda na prizemlju čime je osiguran lakši pristup za građane i izbjegnut nepotreban promet u zgradi.

Nova centralizirana pisarna za Općinski sud

Nova pisarna za Kantonalni sud

Nove pisarne su dobro organizirane i osoblju obezbjeđuju izvrsne uslove rada.

Nove stepenice povezuju pisarne na prizemlju sa renoviranim arhivama u podrumu, što osigurava efikasno kretanje predmeta u sudu.

Kako su predmeti čuvani u starim arhivama

Kako se predmeti čuvaju u novim arhivama

Izgrađeni novi prostori

Posudnica

Proširenjem prostora u potkrovlju omogućena je izgradnja restorana za osoblje i biblioteke.

Biblioteka će biti izuzetno korisna za stručno osoblje oba suda.

Novi restoran će omogućiti uposlenicima da uživaju u ukusnom i cijenom pristupačnijem obroku u lijepom okruženju, bez napuštanja zgrade.

Izgrađena je velika sala za sastanke na prvom spratu koja će biti korištena od strane oba suda.

Pod biblioteke je pojačan kako bi izdržao težinu knjiga

Oba suda će koristiti novu biblioteku koja je svijetla i prostrana

Izgrađena je velika sala za sastanke

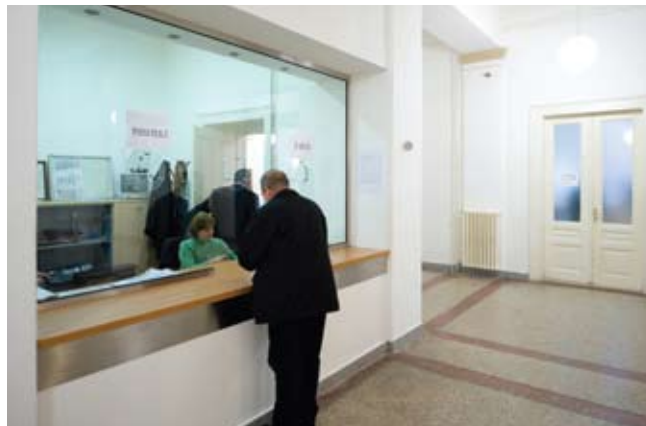
Podizanjem krova omogućena je izgradnja restorana za osoblje suda

Izgrađeni su informacijski pultovi na prizemlju i prvom spratu

Novi informacijski pult je izgrađen do glavnog ulaza na prizemlju i osoblje pulta je na raspolaganju korisnicima suda.

Izgrađen je poseban informacijski pult za suđenja na prvom spratu na kojem stranke, advokati i građani mogu dobiti informacije o sudnici u kojoj je suđenje.

Bolji pristup i kretanje

Rekonstrukcija

Posebna pažnja je posvećena obezbjeđenju lakšeg pristupa i kretanja ljudi u zgradi. Izgrađen je novi ulaz za osoblje suda u sjevernom krilu, novi ulaz za invalide do ulaza za osoblje suda, a veličanstven glavni ulaz je reorganiziran i vraćen mu je prvobitni izgled.

Novi ulaz i lift za invalidne osobe

Završetkom glavnog dijela zgrade, 1914. godine, u funkciju je stavljen i lift, koji je povezivao sve spratove, od prizemlja do III sprata. Nakon određenog perioda isti se prestao koristiti i bio je „zaboravljen“ u zidu, sve dok nije ponovo „otkriven“ za vrijeme rekonstrukcije. U nedostatku funkcionalnog lifta, osoblje je moralo gurati kolica sa predmetima uz i niz stepenice više od 50 godina! Stavljanjem u funkciju modernog i brzog lifta, došao je kraj tim mukama, a svi spratovi u zgradi su ponovo povezani. Stari lift je sačuvan da nas podsjeća na prošla vremena.

Poboljšani su uslovi rada za sudsku policiju i mjere sigurnosti

Rekonstrukcija

Prije rekonstrukcije, sudska policija je radila u teškim uslovima, sa lošim i nezadovoljavajućim kancelarijama, nedostatkom prostora, te malim brojem raspoloživih pritvorskih ćelija.

Izgrađene su još tri pritvorske ćelije, a sudska policija je dobila odgovarajući prostor uz glavni ulaz, te im je obezbijeđen i dovoljan broj drugih kancelarija.

Instalirano je ukupno 11 kamera, u cilju unaprjeđenja sigurnost.

Kontrola ulaza je u funkciji

Situacija prije rekonstrukcije

Situacija nakon rekonstrukcije

Renoviranje glavnog hola i glavnog ulaza

Posebna pažnja je posvećena renoviranju glavnog ulaza i hola, te je kantonalni Institut za zaštitu kulturnog, historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo konsultovan u vezi izvođenja svih radova u ovom dijelu zgrade.

Kao rezultat rekonstrukcije glavni hol i ulaz sada izgledaju kao što su izgledali 1914. godine, kada je sud otvoren. Uprkos određenom otporu, pažljivo su uvedene neke nove i neophodne izmjene poput modernih svjetiljki, koje su ipak proizvele zadovoljavajući efekat.

Bilo je potrebno izgraditi nove stepenice koje vode do potkrovlja

Zamijenjen je stakleni krov iznad glavnog hola i postavljene su nove svjetiljke

Pod glavnog hola je pažljivo ispoliran i tretiran

Renovirane kancelarije za sudije i osoblje

Rekonstrukcija

Nove kancelarije za sudske izvršitelje

Novi hodnici oko svjetlarnika iznad glavnog hola

Sve kancelarije za sudije i administrativno i tehničko osoblje su u potpunosti renovirane, izuzev kancelarija na trećem spratu, koje nisu obuhvaćene projektom iz finansijskih razloga.

Sve kancelarije su okrečene, stolarija popravljena, nove električne instalacije postavljene i osigurana je dodatna IKT infrastruktura na potrebnim mjestima.

Gdje je to bilo moguće, stari parket je sačuvan, te iznova ispoliran. Ipak, u većini kancelarija stari parket je uklonjen i postavljen je novi.

Novi namještaj je nabavljen za sve kancelarije u potkrovlju, biblioteku, restoran za osoblje, sudnice, kao i za sudsku policiju.

Jedna od 12 kancelarija u sjevernom krilu

Renovirana kancelarija u potkrovlju

Hodnik u glavnom dijelu zgrade

Renovirani hodnik u "zatvorskoj" zgradi

Nova kancelarija u potkrovlju

Tehnička infrastruktura je obnovljena i modernizovana u skladu sa sadašnjim zahtjevima

Instalirane su nove razvodne ploče

U podrumu je instaliran agregat

Nova prostorija za server

Projekat je također uključivao radove na vodovodu i kanalizaciji, te radove na elektro i mašinskim instalacijama. Između ostalog montirano je 15 i rekonstruisana 23 razvodna ormara, te je montirano novo agregatsko postrojenje snage 200 kVA. Rekonstruisana je server soba i montirana nova ISDN telefonska centrala sa 800 internih priključaka. Prilikom radova na vodovodu i kanalizaciji izgrađeno je 8 novih sanitarnih čvorova i rekonstruisano 19 postojećih. Također su po prvi put na svim spratovima ugrađena protupožarna vrata, te je izvršeno proširenje postojećeg sistema dojava požara sa proširenjem postojeće centrale i novim detektorima.

Stara infrastruktura je bila u jako lošem stanju

Nova protupožarna vrata

Novi toaleti su funkcionalni i higijenski

PRAVOSUDNA PALATA U SARAJEVU

Na temelju odluka kongresa velikih sila, održanog u Berlinu između 13. juna i 13. jula 1878. godine, Austro-Ugarska monarhija je dobila mandat da okupira teritoriju Bosne i Hercegovine, naime, teritoriju tadašnjeg Bosanskog vilajeta. Ulaskom austrougarskih trupa pod komandom generala Josipa Filipovića u Sarajevo, 19. augusta 1878. godine, započela je četiri decenije duga zajednička uprava Austrije i Ugarske u Bosni i Hercegovini. Suverenitet nad okupiranim područjem, formalno je zadržao turski sultan. U prvo vrijeme važili su i neki turski zakoni, a nisu ozbiljnije dovedena u pitanje ni begovska prava. Stvarno, status Bosne i Hercegovine, imajući na umu rivalitet Austrije i Ugarske, nikada nije bio do kraja definiran. Zemlja je u Monarhiji predstavljala *corpus separatum* i polje nadmetanja austrijskih i mađarskih vlastodržaca i kapitalista. No, neovisno o mandatu i zvanično utvrđenom statusu Bosne i Hercegovine, nova vlast je odmah po zaposjedanju zemlje započela sistematsko prilagođavanje svih struktura onima u Monarhiji. Taj proces je, uglavnom, okončan 1908. godine aneksijom i potpunim uključivanjem Bosne i Hercegovine u državno-pravni sistem Austro-Ugarske. Nakon dvadeset i dvije godina *de facto* kolonijalnog statusa, godine 1910. car i kralj, Franjo Josip I, potpisao je u Sarajevu Patent o sazivanju Bosanskohercegovačkog sabora. Tim činom je zemlja, makar formalno, ušla u ustavno razdoblje. Ubrzo nakon toga, ubojstvo nasljednika prijestolja nadvojvode Franje Ferdinanda i njegove supruge, velike vojvotkinje Sofije, te Prvi svjetski rat, doveli su do suspenzije i tih ograničenih prava i sloboda. Ali, razdoblje od pripojenja Bosne i Hercegovine Monarhiji, do početka rata, bilo je ispunjeno intenzivnom gradnjom infrastrukturnih objekata, te javnih i privatnih građevina. Doneseni su zamašni i ambiciozni planovi. U skladu sa neposrednim interesima upravljanja i eksploatacije zemlje, prioritet su imale vojne i upravne zgrade i željeznica. Pored prije izgrađene gradske vijećnice (Rathaus), Društvenog doma (Narodno pozorište) te tri vladine palate na Musali, na Obali su pred rat dovršene i druge reprezentativne zgrade. U tom nizu, posebno se ističu zdanja Glavne sarajevske pošte, zgrada Filijale Ugarske banke i Pravosudna palata.

U proljeće 1910. godine, Zemaljska vlada (Landesregierung) u Sarajevu, donijela je odluku o izgradnji Pravosudne palate i odgovarajuće zatvorske zgrade na prostranoj lokaciji smještenoj zapadno od zgrade Glavne pošte. Konkurs je objavljen početkom aprila 1910. godine i bio je otvoren za projektante iz Monarhije. Žiri su sačinjavali ugledni arhitekti i profesori arhitekture. Predsjednik Žirija je bio Fridrih Kobinger (Friedrich Kobinger), predsjednik Vrhovnog suda, a članovi: Josip Vancaš, arhitekt i građevinski savjetnik; Karl Majreder (Karl Meyreder), profesor arhitekture iz Beča, Emil Teri (Emil Töry), profesor arhitekture iz Budimpešte i Martin Pilar, arhitekt iz Zagreba. Određene su bile tri nagrade: Prva, u iznosu od 4.500 kruna, Druga, u iznosu od 3.000 kruna i Treća, u iznosu od 1.500 kruna. Predviđeno je da ukupan trošak za izgradnju palate bude 800.000 kruna, te 300.000 kruna za zgradu zatvora. Dio ovih sredstava osiguran je prodajom zgrade Vrhovnog suda Sarajevskoj pivari. Nakon postavljanja temelja ove monumentalne građevine, bilo je jasno da predviđeni budžet neće biti dovoljan. Zakonom donesenim 29. decembra 1912. godine odobreno je podizanje zajma od još 1,200.000 kruna. Na anonimni konkurs je bilo stiglo čak dvadeset projekata. Pored Hansa Glazera (Hans Glaser) i Alfreda Kraupe, između ostalih, konkurisali su, pojedinačno ili kao tandemi: Emanuel Stvertnik (Emanuel Stwertnik), Wunibald Dajninger (Wunibald Deininger) i Rudolf Truska, Anton Floderer, Rudolf Perko (Rudolf Perco) i Julius Rihter (Julius Richter)... Bilo je određeno da rok za predaju radova bude 1. august 1910. godine, ali je rok produžen do 31. augusta 1910. godine. Od 19. do 25. septembra iste godine, prispjeli radovi su bili izloženi u svečanoj sali zgrade Zemaljske vlade. Žiri je odlučio da prvu nagradu u iznosu od 4.500 kruna dodijeli projektu pod šifrom: *Recht und gerecht*, čiji su autori, Hans Glazer i Alfred Kraupa; drugu nagradu u iznosu od 3.000 kruna projektu pod šifrom: *Gleiches recht fur Alle*, autora Antona Floderera, a treću nagradu u iznosu od 1.500 kruna projektu pod šifrom: *Nuovo Sarajevo*, autora Karla Badštibera (Karl Badstieber).

Prvonagrađeni projekt Hansa Glazera i Alfreda Kraupe

Nije moguće sa sigurnošću kazati, zašto Pravosudna palata nije podignuta prema prvonagrađenom projektu. Stoji činjenica da je Zemaljska vlada preradu Glazerovog i Kraupinog projekta povjerila uglednom Karlu Paržiku (Karl Pařik). Paržikovo rješenje sadrži prepoznatljive elemente neorenesanse i neoklasicizma. Bila je to najveća palata izgrađena u austrougarskom razdoblju i posljednja građevina tog perioda podignuta u duhu historicizma. Povjerenu zadaću, Karl Paržik je dovršio u februaru 1912. godine. Izvrstan prikaz njegovog doprinosa konačnom izgledu Pravosudne palate,

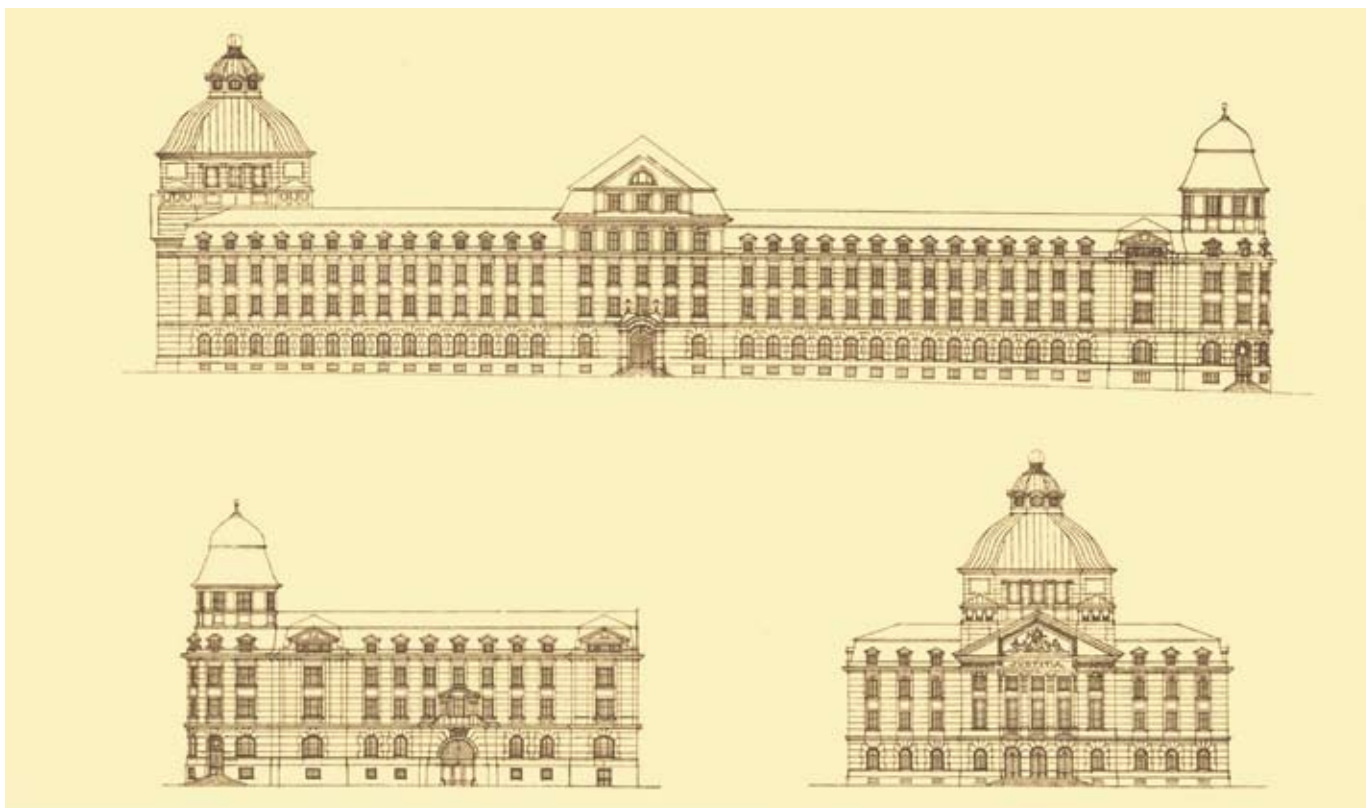
posebice pročelju okrenutom Miljacki, dao je profesor Ibrahim Krzović u djelu: *Arhitektura secesije u Bosni i Hercegovini*. Krzović piše: „Pravougaoni horizontalni korpus zgrade kombinovan je sa središnjim dijelom-rizalitom-koji sa atikom, tamburom i kupolom

Historija

sugeriše piramidalnu kompoziciju. Impresija monumentalnosti po sistemu nadgradnje arhitektonskih elemenata, započinje od skalinade i portala preko lodže i dvoetažnih klasicističkih stupova. Pogled se dalje penje na visoku atiku i još veći četvrtasti tambur kupole. Možda u tom slaganju stepenaste piramide, završene kupolom, ima nešto od osmanskih monumentalnih građevina?

Možda je Paržik, razrađujući ovaj projekt, prenio nešto od duha palače ulema-medžlisa koju je bio upravo projektovao za ansambl Careve džamije u Sarajevu. Podužna istočna fasada je jednostavnija.

Zbog dužine, a i uske ulice, teško se da sagledati. Izdijeljena je pročeljima i prodorima poprečnih traktova. Odustajanje od modernijeg, ali skupljeg Deiningerovog rješenja ovdje je kompenzirano gustom mrežom rustike, vijenaca, stupova, prozora. Značajan udio u reprezentativnosti imaju skulpture-iznad atike kompozicija, koja bi po amblemima trebala da predstavlja *Pravdu, Vlast i Zakon*, zatim na stupovima pročelja, iznad glavnog ulaza i ulaza na istočnoj fasadi gdje su predstavljene pojedinačne, elegantne ženske figure (*Nauka, Tehnika, Poljoprivreda, Izobilje*). Nije poznato ko je radio figure. Vjerovatno ih je izvela sarajevska filijala firme

Hans Glazer i Alfred Kraupa: bočna istočna fasada, sjeverna fasada i pročelje okrenuto prema Obali (tada Apellquai)

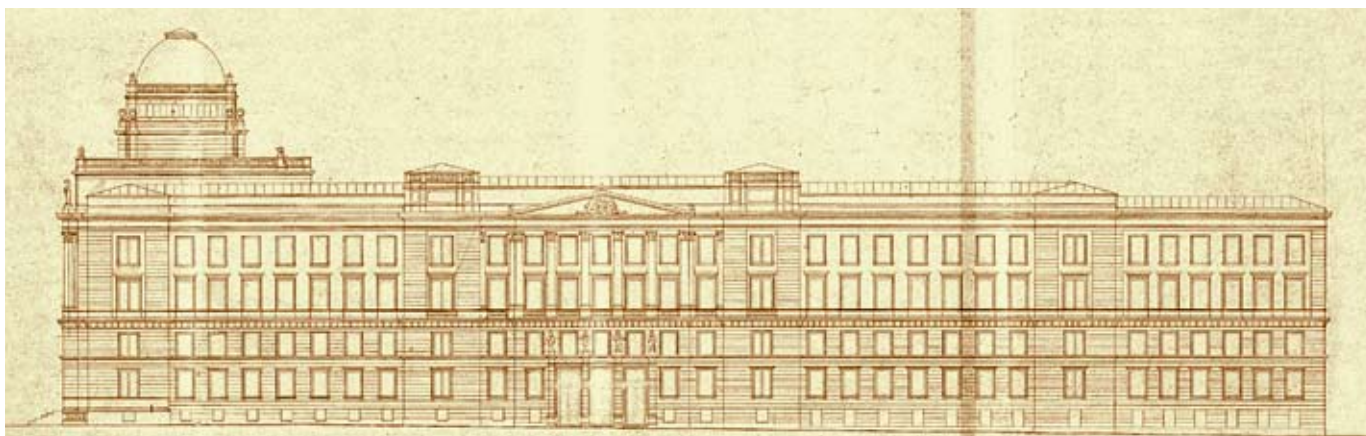
Historija

„Jung i Rus“, kao i skulpture od vještačkog kamena na Zemaljskom muzeju. Na skulpturama se osjeća kolebanje između akademizma i secesije; većina ih odaje vajara koji vlada proporcijama, čije su figure ležerne, prirodne, u kontrapostu široko modelovane, prilagođene arhitektonskoj skulpturi, ali istovremeno dovoljno samostalne.“

Gradnja Pravosudne palate započeta je u ljeto 1912. i dovršena 1914. godine. Sjeverno krilo, izgrađeno je 1918. godine. Činjenica da je na konkurs stiglo dvadeset projekata, govori, s jedne strane o primamljivosti visokih nagrada, a s druge o prestižu koji osigurava gradnja ovakvih zdanja. Iz povijesne perspektive gledano, možda je Paržikovo rješenje najbolje, ali vrijedi pogledati još nekoliko projekata iz te bogate ponude.

Pravosudna palata u Sarajevu, pročelje

Istočna fasada prema projektu arhitekta Karla Paržika

Historija

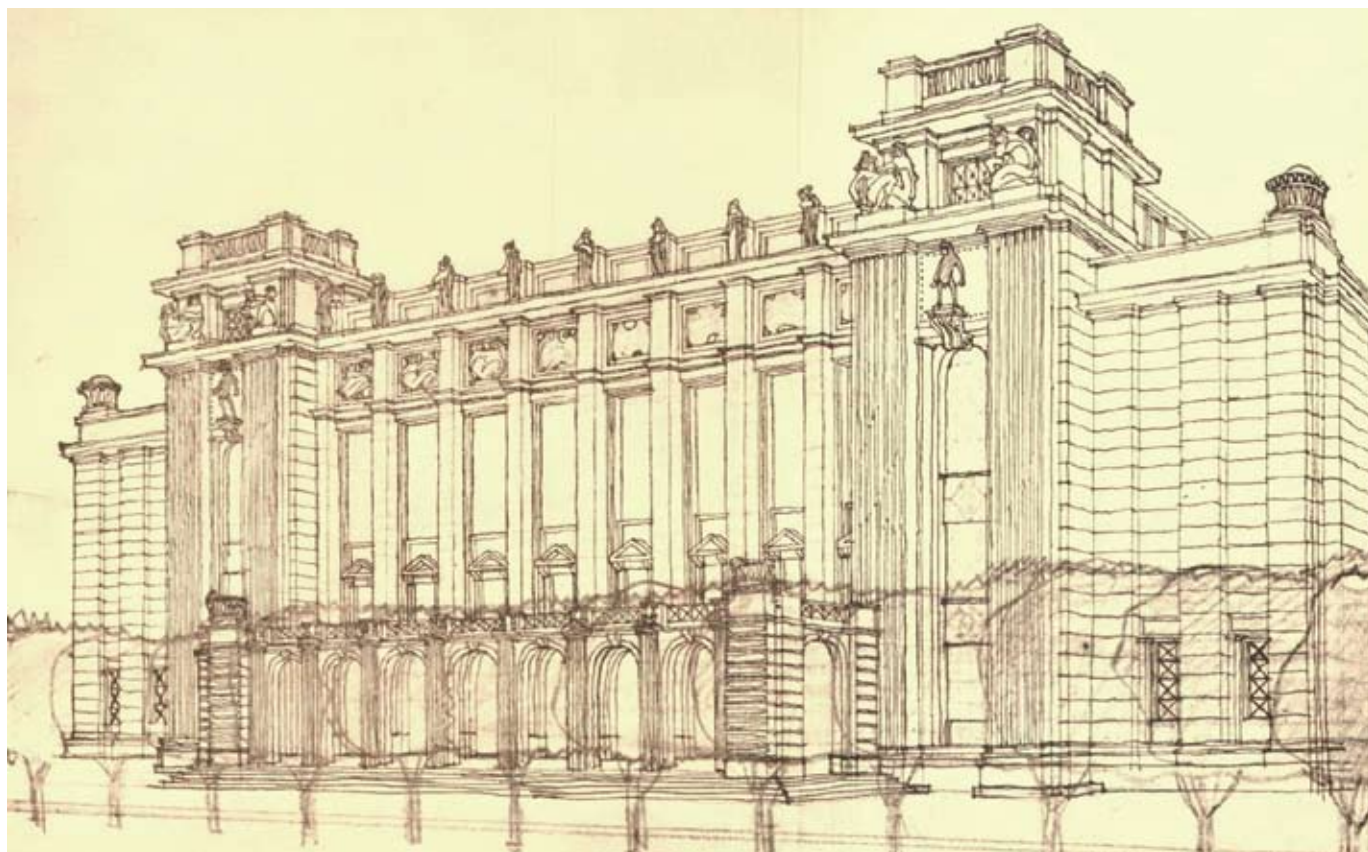
Drugu nagradu dobio je ugledni bečki arhitekt Anton Floderer. Njegovo rješenje, pristiglo na konkurs pod šifrom: *Gleiches rechts fur Alle* inspirirano je antičkim hramom čijim pročeljem dominira kolonada moćnih korintskih stubova. Hramu pravde, ovaj izgled, sasvim bi odgovarao.

Palata pravde u Sarajevu, konkursni rad Antona Floderera (drugonagrađeni projekt)

Historija

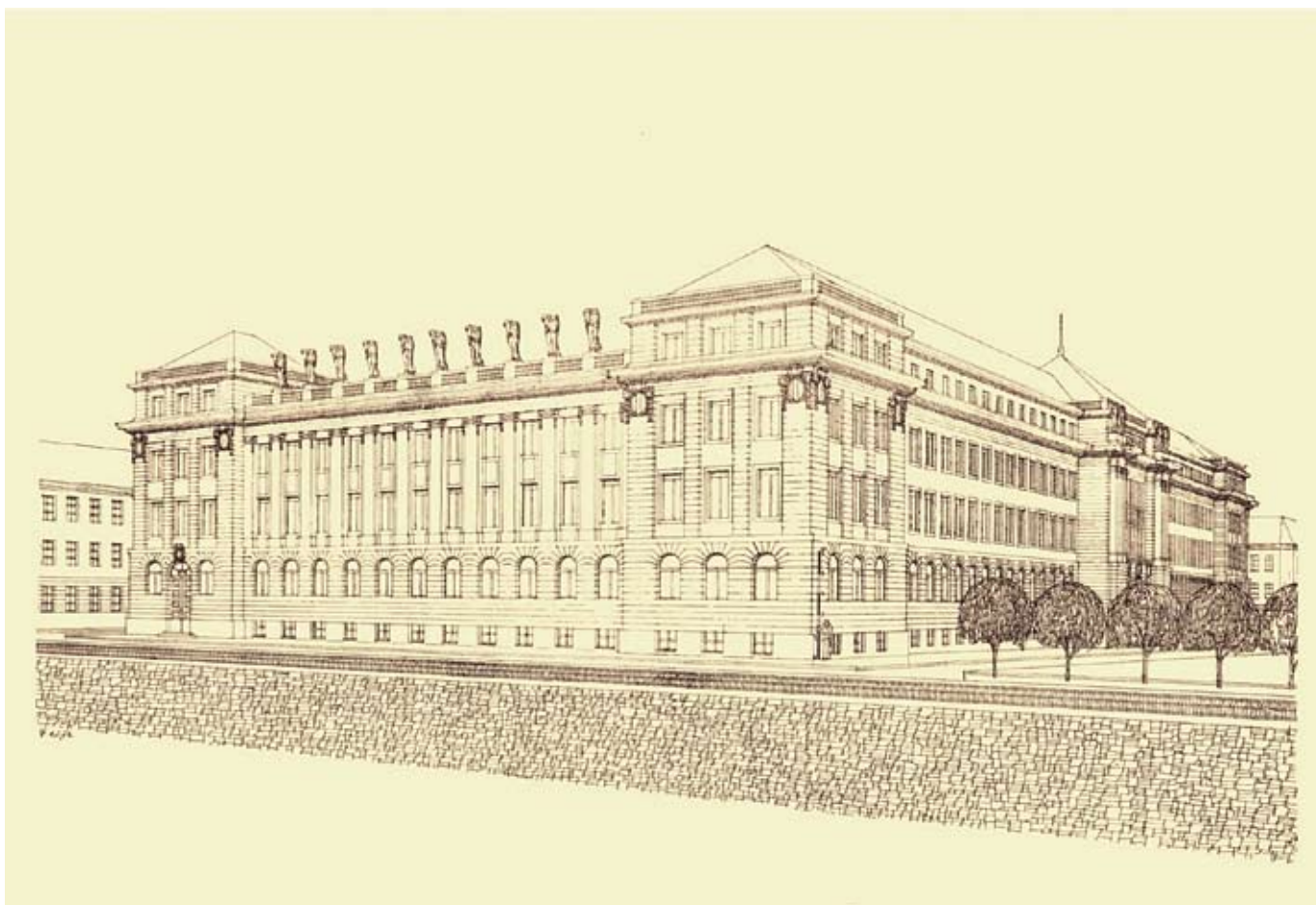
Izuzetno zanimljivo rješenje, ponudili su arhitekti Vinibald Dajninger (Wünibald Deininger) i Rihard Truska (Richard Truska). Njihov projekt sadrži jasne odlike secesije i prepoznatljiv utjecaj škole Ota Vagnera (Otto Wagner). Ostaje, dakako, u sferi spekulacija, ali nije bez osnova pitanje, šta bi Karlo Paržik uradio sa ovim projektom.

Pravosudna palata u Sarajevu, konkursni rad Vinibalda Dajningera i Riharda Truske

Historija

Vrijedan pomena je i projekat, tih godina veoma produktivnog bečkog tandema Rudolf Perko (Rudolf Perco) i Julijus Rihter (Julius Richter). Istočna fasada ima sličnosti sa konačnim rješenjem. Svakako, osim konkursnih zadataka, na to je imao upliva i oblik građevinske parcele.

Pravosudna palata u Sarajevu, konkursni rad Rudolfa Perka i Julijusa Rihtera

Na konkursu se ogledao i Emanuel Stvertnik (Emanuel Stwertnik). Njegovo rješenje, donekle odudara od prije navedenih i pokazuje jasan raskid sa historicizmom i priklanjanje modernoj arhitekturi. Sudeći po raspletu zbivanja vezanih uz gradnju Pravosudne palate, Stvertnikov projekt teško da bi mogao proći. Konzervativni žiri dao je prednost historicizmu. Sretna okolnost je da je vlast razradu Glazerovog projekta povjerila, ako ne najplodnijem, ono svakako najznačajnijem graditelju austrougarskog razdoblja, Karlu Paržiku.

Pravosudna palata u Sarajevu, konkursni rad Emanuela Stvertnika

Promjena državno-pravnog položaja Bosne i Hercegovine, do koje je došlo aktom aneksije 1908. godine, imala je krupne posljedice na ukupne prilike u zemlji. Austro-Ugarska je novonastalo stanje smatrala trajnim i započela je reviziju mnogih planova i projekata, posebice onih provizornih. I dalje se stanje označava kao *okupacija* (Die Occupation), Pošta je Vojna pošta (K.und K. MILITÄRPOST), vlast je povjerena generalu, komandantu XV korpusa austrougarske vojske, stacioniranom u Sarajevu, ali planira se izgradnja nove velike bolnice u Sarajevu, uvođenje normalnog kolosijeka na željeznici, osnivanje univerziteta, etc, etc...Zanimljivo je, da vlast po prvi put nakon 1878. pokazuje spremnost i na izravna ulaganja u Bosnu i Hercegovinu. Sve do tada, krediti su otplaćivani i gradnje finansirane iz takozvanih zemaljskih prihoda. Promjena u odnosu vidljiva je i iz činjenice, da je paralelno sa gradnjom Pravosudne palate, Zemaljska vlada raspisala konkurs i za zdanje Parlamenta na lokaciji naspram Vijećnice. Bilo kako bilo, Pravosudna palata u Sarajevu, predstavlja prvorazrednu arhitektonsku vrijednost i ona je, bezmalo stotinu godina kuća brojnih važnih institucija, razumljivo, u prvom redu onih pravosudnih. U Pravosudnoj palati je i rektorat Univerziteta u Sarajevu. Temeljita obnova ovog zdanja, i u praktičnom i u estetskom smislu, golem je doprinos i Sarajevu i Bosni i Hercegovini.

V.Ž.

Evropska unija

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Ministarstvo pravde i uprave

Kantonalni
sud u Sarajevu

Općinski sud u Sarajevu
Opštinski sud u Sarajevu
Municipal Court in Sarajevo

